

Кодексе этики профессиональных бухгалтеров. Приведенные примеры пренебрежения принципами этики профессионального бухгалтера.

етика, профессиональная этика, бухгалтер, профессиональный бухгалтер

O. Nastasienko, V. Kryachko

Kirovograd National technical University

Origin and formation of the principles of ethical conduct accountant

To explore the principles of ethics of professional accountant.

A brief description of the work done: The article reviews the historical origins science "professional ethics". The content of the basic principles of the accounting profession. The following requirements that achieve the goals of the profession highly listed in the Code of Ethics for Professional Accountants. The examples of the neglect of the principles of ethics for professional accountants.

In order to achieve professional success of accountant you must remember that you are a man of moral values, and you carry the responsibility for their profession.

ethics, professional ethics, an accountant, a professional accountant

Одержано 21.11.14

УДК 336.711: 336.74

Т.М. Котенко, доц., канд .екон. наук, В.В. Косенко, студ. гр. ЕК-12

Кіровоградський національний технічний університет

Національний банк України – регулятор валютного ринку України

Метою даної роботи є аналіз валютного ринку України, його тенденцій та дослідження регулювання валютного ринку Національним банком України.

У роботі розглянуто особливості функціонування валютного ринку та проаналізовано його динаміку з урахуванням впливу зовнішнього середовища. Зосереджено увагу на основних тенденціях національного валютного ринку України та політиці Національного банку України щодо валютного регулювання негативних тенденцій, що склалися на ринку купівлі-продажу валюти.

Валютний ринок та його регулювання займає провідне місце в економічній політиці держави, в розбудові збалансованої та самодостатньої фінансової системи країни, головну роль в якій виконує НБУ.

валютний ринок, Національний банк України, валютне регулювання, обмінний курс, іноземна валюта

Постановка проблеми. У сучасних нестабільних умовах досить гостро постає питання щодо удосконалення функціонування національного валютного ринку. Сучасні процеси, що відбуваються на валютному ринку, і в першу чергу проблеми курсових коливань, відіграють значну роль в економічному житті держави. Залежно від валютної політики це може як стимулювати, так і стримувати економічний розвиток країни та відповідно впливати на стан окремих секторів, галузей і підприємств, а також на місце держави на світовому ринку. Розбалансованість валютного ринку, негативне сальдо торговельного балансу, високі темпи інфляції свідчать про те, що нині залишається нерозв'язаною проблема проведення ефективної валютної політики і визначення оптимального рівня валютного курсу. Таким чином, у результаті підвищення впливу

процесів глобалізації на економіку України та в умовах світової фінансової кризи, нестабільної ситуації всередині країни, проблеми підвищення ефективності функціонування вітчизняного валютного ринку набувають особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі існує чимало робіт, присвячених висвітленню окремих теоретичних та практичних питань функціонування валютного ринку та особливостей регулювання валютного ринку НБУ. Найбільш відомими авторами цих досліджень є такі відомі зарубіжні вчені вітчизняних вчених над цією проблемою працювали: О. Береславська[1], Н. Бодрова[2], Б. Лапчук, О. Дзюблюк, М. Єфіпанова[3], А. Гальчинський, Ф. Журавка, Т. Савченко[3], А. Філіпенко, А. Шаповалов та ін.

Постановка завдання. Валютний ринок є одним з головних елементів світової валютно-фінансової системи. В останні десятиліття він характеризується посиленням процесів глобалізації, диверсифікації та трансформації під впливом низки чинників, що й зумовило аналіз його основних тенденцій та визначення ролі Національного банку України в його регулюванні.

Виклад основного матеріалу. Розвиток валютних відносин всередині країни можливий за умови нормального функціонування ринку, на якому можна вільно продати та купити валюту. Валютний ринок – це складова сфери обміну національної й міжнародної економіки, в якій здійснюється торгівля національними і наднаціональними грошовими одиницями та валютними цінностями, що обслуговують міжнародні платіжні операції.

З економічної точки зору, валютний ринок – це сектор грошового ринку, на якому під дією попиту і пропозиції укладаються угоди з купівлі-продажу іноземної валюти. До основних функцій валютного ринку належать:

- забезпечення можливості своєчасного здійснення міжнародних розрахунків;
- надання можливості хеджування валютного ризику;
- визначення та формування попиту і пропозиції на іноземні валюти;
- встановлення та регулювання валютних курсів;
- забезпечення умов та механізмів для реалізації валютної політики держави;
- забезпечення змоги диверсифікувати валютні резерви банків, підприємств,

держави [9].

Валютний ринок України, як і валютні ринки більшості країн світу, значною мірою відображає стан економіки країни.

Сучасний український валютний ринок можна вважати достатньо сформованим, а існуючий механізм валютного регулювання, на думку експертів, є досить дієвим. Основним нормативним документом, який регламентує операції з іноземною валютою на території України є Декрет КМУ «Про систему валютного регулювання та валютного контролю». Основний і найвагоміший внесок в систему валютного регулювання та валютного контролю, в розбудову збалансованої та самодостатньої фінансової системи країни робить Національний банк України.

Валютно-курсова політика Національного банку України передбачає послідовне запровадження гнучкого курсоутворення, посилення прозорості валютних інтервенцій з одночасним підвищенням питомої ваги валютних аукціонів, визначення офіційного курсу гривні за результатами торгів на міжбанківському валютному ринку, дотримання критеріїв ефективності, включаючи нижню межу щодо рівня чистих міжнародних резервів.

Сучасною рисою валютного ринку України є нестабільність національної валюти, зумовлена низкою економічних та соціально-політичних чинників.

Протягом останнього року валютний ринок України розвивався в умовах несприятливого зовнішнього середовища. У I кварталі 2014 року політична та соціальна напруженість в Україні негативно впливала на очікування економічних суб'єктів, що позначилося на збільшенні курсової волатильності гривні та підвищенні попиту на іноземну валюту. Валютні надходження в цей період зменшилися до 51,2 млн. дол. США порівняно з 2,5 млрд. дол. США у відповідному періоді 2013 року. Пропозиція іноземної валюти була меншою, ніж попит на неї на обох сегментах міжбанківського валютного ринку України. На безготівкову іноземну валюту чистий попит за цей період становив 4,7 млрд. дол. США, з піковим обсягом 3,0 млрд. дол. США у лютому, на готівковому – 1,8 млрд. дол. США.

Унаслідок цього, а також на фоні погіршення ринкових очікувань девальваційний тиск на обмінний курс гривні впродовж I кварталу 2014 року був значним. У результаті гривня до долара США за I квартал 2014 року за безготівковими операціями подешевшала на 34,9% – до 10,9981 грн./дол. США, а за операціями з продажу населенню готівкового долара США зменшилася на 37,6% – до 11,3971 грн./дол. США [8].

За офіційним курсом гривня знецінилася відносно долара США на 37,1% (10,9546 грн./дол. США), відносно євро – на 36,5% (15,0724 грн./євро), а відносно російського рубля – на 25,3% (3,0696 грн./10 рублів). Реальний ефективний обмінний курс гривні в I кварталі 2014 року знизився на 14,6% порівняно з груднем 2013 року. Номінальний ефективний обмінний курс гривні зменшився за цей період на 15,7%, переважно завдяки знеціненню гривні відносно основних світових валют [7].

Отже, перше півріччя 2014 року відзначились стрімкою девальвацією гривні. З початку року національна валюта втратила приблизно 30% своєї вартості. Причин для такої тенденції декілька: традиційно від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу; зменшення припливу прямих іноземних інвестицій та згортання інвестиційної діяльності значного числа іноземних компаній, які працювали в українській економіці; значні витрати на обслуговування державного боргу тощо.

Основними наслідками девальвації національної валюти є подорожчання імпоротної продукції, розрахунки за яку здійснюються в іноземній валюті, а згодом – продукції галузей української економіки, в першу чергу, - внаслідок подорожчання пального і збільшення транспортних витрат. Загальна нестабільність економічної кон'юнктури спричинила зниження економічної активності [5].

Обсяг золотовалютних резервів за результатами 2013 року показав рекордне зменшення на 4,24 млрд. дол. США та станом на 01.01.2014 р. склав 20 415,70 млн. дол. США. Протягом перших чотирьох місяців 2014 року спадна динаміка продовжилась. За даними НБУ, станом на 01.02.2014 р. сукупний обсяг міжнародних резервів склав 17,81 млрд. грн., скоротившись у порівнянні з минулим місяцем на 2,6 млрд. грн. або 12,79%.

За результатом квітня 2014 року обсяги міжнародних резервів України сягнули позначки в 14 225,80 млн. дол. США внаслідок виконання зовнішніх боргових зобов'язань держави, що було визначальним чинником впливу на динаміку міжнародних резервів [5].

На фоні падіння обсягів українського експорту, а також іноземних інвестицій в економіку надходження іноземної валюти в країну від нерезидентів у першому півріччі 2014 року зменшилися на 10% порівняно з відповідним періодом 2013 року. Так, якщо протягом I кварталу на обох сегментах валютного ринку попит на іноземну валюту був більшим, ніж її пропозиція, то в II кварталі ситуація змінилася на протилежну, що насамперед пов'язано з вжиттям Національним банком України стабілізуючих заходів

та підтримкою України міжнародними фінансовими організаціями, зокрема МВФ у рамках угоди “Стенд-бай”. У цілому чистий попит на іноземну валюту на готівковому сегменті валютного ринку за перше півріччя 2014 року становив 1,3 млрд. дол. США, на безготівковому – 4,5 млрд. дол. США [6].

Не втручаючись у валютний ринок у формі інтервенцій протягом квітня 2014 року, НБУ перейшов до політики гнучкого валютного курсу, що надає ринку можливість самостійно формувати курс за результатами міжбанківських торгів. Водночас регулятор вжив низку інших економічних заходів для стабілізації ситуації. Було підвищено облікову ставку (з 6,5% до 9,5%, починаючи з 15.04.2014 р.), оптимізовано норми банківського нагляду та валютного контролю [5].

Ураховуючи суспільно-політичне напруження, наявність певних елементів ризику та невизначеності щодо подальшого розвитку ситуації, а також беручи до уваги економічні проблеми, пов’язані з проведенням антитерористичної операції на території України, з метою недопущення використання фінансової системи України для відмивання грошей і фінансування тероризму та врегулювання ситуації на валютному ринку України Національний банк України видав постанову «Про введення додаткових механізмів для стабілізації грошово-кредитного та валютного ринків України» в якій запровадили такі заходи щодо діяльності банків та фінансових установ:

- дозволити резидентам здійснювати погашення кредитів, позик в іноземній валюті за договорами з нерезидентами;
- банки зобов’язані обмежити видачу готівкових коштів у національній валюті через каси та банкомати в межах до 150 000 гривень на добу на одного клієнта;
- іноземна валюта, переказана з-за кордону на користь фізичної особи – резидента і нерезидента для виплати готівкою без відкриття рахунку, виплачується одержувачу виключно в гривнях;
- видача готівкових коштів у межах України за електронними платіжними засобами, що емітовані резидентами та нерезидентами, здійснюється виключно в гривнях [4].

Таким чином, на сучасному етапі існують деякі застереження щодо подальшого стану національного валютного ринку. Співвідношення гривні і долара хвилює не тільки професіоналів, а й широкі верстви населення України. Проте, крім дій НБУ, на валютні курси в Україні впливають і події світових валютних ринків. Зважаючи на це, погіршення темпів економічного зростання як на світовому ринку, так і в межах держави, матиме негативний вплив на національний валютний ринок.

Висновки. Валютний ринок та його регулювання займає провідне місце в економічній політиці держави, адже він є важливим не лише для банківських установ, але і для суб’єктів підприємницької діяльності та населення країни. Відповідно до зазначеного, валютне регулювання може бути стимулом для економічного розвитку в країні та передумовою для посилення позицій держави на світовому ринку.

Аналіз процесу становлення вітчизняного валютного ринку засвідчує вагомий внесок Національного банку України в розбудову збалансованої та самодостатньої фінансової системи країни.

Незважаючи на дію адміністративних чинників НБУ, ризики дестабілізації ситуації на валютному ринку все ще залишаються (високий рівень невизначеності щодо розвитку світової економіки та зовнішніх фінансових ринків, погіршення стану платіжного балансу, високий рівень зовнішньої заборгованості України тощо). Додатково ефективному функціонуванню валютного ринку в Україні перешкоджають наявність девальваційних очікувань та невідповідність підтримуваних систем обмінного курсу. Тому, для успішного й ефективного функціонування валютного ринку

необхідним є: по-перше, забезпечення відповідної ліквідності; по-друге, оптимізація механізму регулювання (застосування фінансових механізмів для забезпечення ефективного регулювання платіжного балансу та збереження рівноваги на валютному ринку); по-третє, підтримка впевненості у грошовій системі та національній грошовій одиниці.

Для покращення ситуації на валютному ринку України та його подальшого розвитку необхідне проведення докорінних змін, впровадження цілого комплексу законодавчих, нормативно-правових і інших заходів з метою вирішення актуальних проблем розвитку валютного ринку, процесів інвестування економіки країни, забезпечення інтеграції в систему світового фінансового ринку та вирішення найголовнішої проблеми – стабілізація суспільно-політичної напруженості та воєнної ситуації в країні.

Список літератури

1. Береславська О. Дисбаланси валютного ринку України / О. Береславська // Вісник Національного банку України. - 2013. - № 3. - С. 3–9.
2. Бодрова Н. Е. Валютний ринок України: стан, проблеми й перспективи / Н. Е. Бодрова // Вісник СумДУ. Серія «102 Економіка». – 2012. – № 1. – С. 102–114.
3. Савченко Т. Г. Оцінка ефективності інструментів валютного регулювання в Україні / Т. Г. Савченко, М. А. Єпіфанова // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 2. – С. 161-170.
4. Про введення додаткових механізмів для стабілізації грошово-кредитного та валютного ринків України: постанова Правління Національного банку України від 29 серпня 2014 року №540 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=9987297>
5. Аналітичний огляд валютного ринку України за січень-квітень 2014 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rurik.com.ua/documents/research/Currency_market_review.pdf
6. Монетарний огляд за перше півріччя 2014 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=9792473>
7. Основні тенденції валютного ринку України за жовтень 2014 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=6784384&cat_id=58039
8. Монетарний огляд за 1 квартал 2014 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=7682362>
9. Журавка Ф. О. Сучасні тенденції розвитку валютного ринку України / Ф. О. Журавка, І. О. Школьник // Європейський вектор економічного розвитку : збірник наукових праць. – Випуск 1 (4). – Д. : Вид-во ДУЕП, 2008. – С. 16–21.

Т.М. Котенко, В.В. Косенко

Кировоградский национальный технический университет

Национальный банк Украины - регулятор валютного рынка Украины

Целью данной работы является анализ валютного рынка Украины, его тенденций и исследование регулирования валютного рынка Национальным банком Украины.

В работе рассмотрены особенности функционирования валютного рынка и проанализирована его динамика с учетом влияния внешней среды. Сосредоточено внимание на основных тенденциях национального валютного рынка Украины и политике Национального банка Украины по валютному регулированию негативных тенденций, сложившихся на рынке купли-продажи валюты.

Валютный рынок и его регулирование занимает ведущее место в экономической политике государства, в развитии сбалансированной и самодостаточной финансовой системы страны, главную роль в которой исполняет НБУ.

валютный рынок, Национальный банк Украины, валютное регулирование, обменный курс, иностранная валюта

T. Kotenko, V. Kosenko

Kirovograd National Technical University

National Bank of Ukraine - the regulator of the currency market of Ukraine

The purpose of this paper is to analyze the foreign exchange market of Ukraine, its trends and the regulation of the foreign exchange market by the National Bank of Ukraine.

The features of the foreign exchange market and its dynamics, analyze the impact of environmental sredi.Upor is on the main directions of the national currency market of Ukraine and the policy of currency regulation of negative trends prevailing in the market of buying and selling currencies.

The foreign exchange market and its regulation is a leader in economic policy, in the construction of self-sufficient and balanced financial system, where the main role, takes NBU.

foreign exchange market, the National Bank of Ukraine, currency regulation, exchange rate, foreign currency.

Одержано 27.11.14

УДК 336.711

А. В.Вахарик, студ. гр. ОА – 14- м

Кіровоградський національний технічний університет

Соціальна відповідальність підприємницької діяльності

У статті розглядається категорія «соціальна відповідальність», розглянуто критерії, яким відповідають соціально відповідальні підприємства. Проаналізовано переваги та недоліки соціальної відповідальності підприємницької діяльності в Україні. Розглянуто перешкоди та напрямки становлення соціальної відповідальності бізнесу. Проаналізовано фактори, які мають найбільший вплив на соціальну відповідальність.

соціальна відповідальність, підприємництво

У сучасному суспільстві роль бізнесу та підприємництва вже не обмежується лише створенням робочих місць, матеріальних цінностей та отриманням прибутку. Досягнувши у своєму розвитку певного рівня бізнес повинен ставити перед собою нові завдання. І чим бізнес є цивілізованішим, тим більше стає його участь у соціальному житті свого міста, регіону, держави. Внаслідок зростання приватного капіталу та виходу на місцеві ринки потужних вітчизняних та іноземних компаній в Україні починають активізуватися питання соціальної відповідальності в підприємницькій діяльності.

Метою статті є визначення ролі соціальної відповідальності в підприємницькій діяльності України, обґрунтування її значення, виявлення переваг і недоліків, напрямків розвитку соціального підприємництва.

Питанням, пов'язаним з соціальною відповідальністю, присвячено увагу серед таких зарубіжних та українських авторів як О. Г. Брінцева, Х. Боуен, В. Воробей [2], Д. Гібоні, Д. Грейсон, О. А. Грішнова, Н. О. Держак [3], О. О. Дробіленко, І.В. Жиглей [4], Л. Козин [5], А. М. Колот, Дж. Ленсен, Д. С. Львів, Д. Лажняк, М. Меліховський, С. В. Ничипоренко, Л. Престон, А. В. Решетніков, С. Сімпсон, О.Б. Сивак [6], З. Хілтон та інші. Не дивлячись на великі досягнення у вирішення даного питання, все ж залишається ряд проблем, які потребують розкриття.